

Innhold

Direktøren	3
Avfallshåndteringen	4
Vannverket	6
Energigjenvinning	8
Renseanleggene	10
Biogassanlegget	12
Forretningsområder	13
Åpne FREVAR	14
Styret	16
Beretning	17
Regnskap	19
Noter til regnskapet	21
Revisor	26

Direktøren

FREVAR KF eier, driver, vedlikeholder og utvikler kommunens anlegg innen behandling av avfall, rensing av avløp og produksjon av drikkevann. Vi er et foretak med fokus på drift, utvikling og vekst basert på våre kjernevirksomheter, vår kompetanse og våre anlegg.

Om året som har gått

I 2015 har FREVAR fortsatt sin utvikling innen miljø, økonomi og samfunn. Vi har hatt fokus på vår organisasjon, og hvordan vår samlede kompetanse kan benyttes optimalt for foretaket. Etter et år med forberedelser og opplæring, betjener nå alle operatørene innenfor vann og avløp alle anlegg. Dette gir oss en mer robust driftsorganisasjon, og en høyere samlet kompetanse.

Etter høy turnover på personell i 2013 og 2014, har det vært en utfordring å få rekruttert nye medarbeidere fort nok. Det er bl.a. ansatt ny miljøsjef og ny driftssjef avfall og energi, men fullt bemannet vil vi ikke være før i løpet av 2016.

Det har vært viktig å styrke organisasjonen tilstrekkelig til å kunne gjennomføre en resertifiseringsprosess høsten 2015 innenfor ISO 14001 og ISO 9001. Vi fikk vårt beste revisjonsresultat siden vi ble sertifisert i år 2000, og hele FREVAR kan være stolt av den prestasjonen.

Det har vært stort fokus på å lande en ny strategi for foretaket. Styret har arbeidet sammen med ledergruppa, og i 2016 skal ny strategi opp til behandling i FREVAR-styret. Strategi for fremtiden krever god forankring, og saken om strategi skal også behandles i Fredrikstad kommunes formannskap og bystyre. Målet er en framtidsrettet strategi foretaket kan styre etter.

Innovative løsninger for miljøets beste er FREVARs visjon, og i 2015 forbedret vi våre miljøprestasjoner innen flere områder (blant annet):

- Hybridvarmepumpe på avløpsrenseanlegget. Både for- og hovedprosjektet ble støttet av Enova.
- Nye fraksjoner og stabilisering av disse på vårt deponiområde.
- Skisseprosjekt for ny røkgassrensing på energigjenvinningsanlegget. Videreføres i hovedprosjekt 2016.
- Nytt rør gjennom gjennom Borredalsdammen som sikrer råvannets kvalitet i en tid hvor villere våtere vær er mer en regel enn et unntak.

Det er mange synergier mellom anleggene på FREVAR, og andre bedrifter på Øra industriområde. I 2014 ble den første Ørakonferansen avholdt, i den gamle hydrogenfabrikken hos Fredrikstad innovasjonspark. Høy deltagelse da, og rekorddeltagelse (190 pers.) i 2015, har gjort konferansen til en viktig møteplass for industrien.

Biogassanlegget startet i midten av 2013. Vi har i slutten av 2015 gjort omfattende endringer for å øke biogassproduksjonen. Forskning og driftserfaringer gir samlet en god plattform for å fortsette utnyttelsen av organiske restprodukter til det kretsøpstilpassede drivstoffet biogass. Med tidvis dårlig luftkvalitet i regionen blir det enda viktigere å få flere kjøretøy over på biogass.

2015 har vært et godt og utviklende år for FREVAR. Vi gleder oss til å fortsette å bidra til miljøvennlige løsninger for samfunnets beste også i årene som kommer!

Fredrik Hellström, direktør

Avfallshåndtering

Sortering, gjenbruk, gjenvinning, bærekraftig deponering . avfallshåndtering for framtiden

Kretsløpstankegang

Avfallshåndtering er et spørsmål om å tilrettelegge for nyttige kretsløp av materialer og energi, og samtidig sørge for kontroll med kretsløpet av forurensninger. Med mål om å være nytenkende har FREVAR bevisst tilrettelagt for at de ulike interne behandlingsmetodene skal være effektive, miljøtilpassede og godkjent av myndighetene.

Oppgavene i avdelingen er mangfoldige og utfordrende. Behandlingsområdene er oppdelt i blant annet logistikk, deponidrift, kompostering, håndtering av farlig avfall, rensing og mottak av forurenset jord med mer.

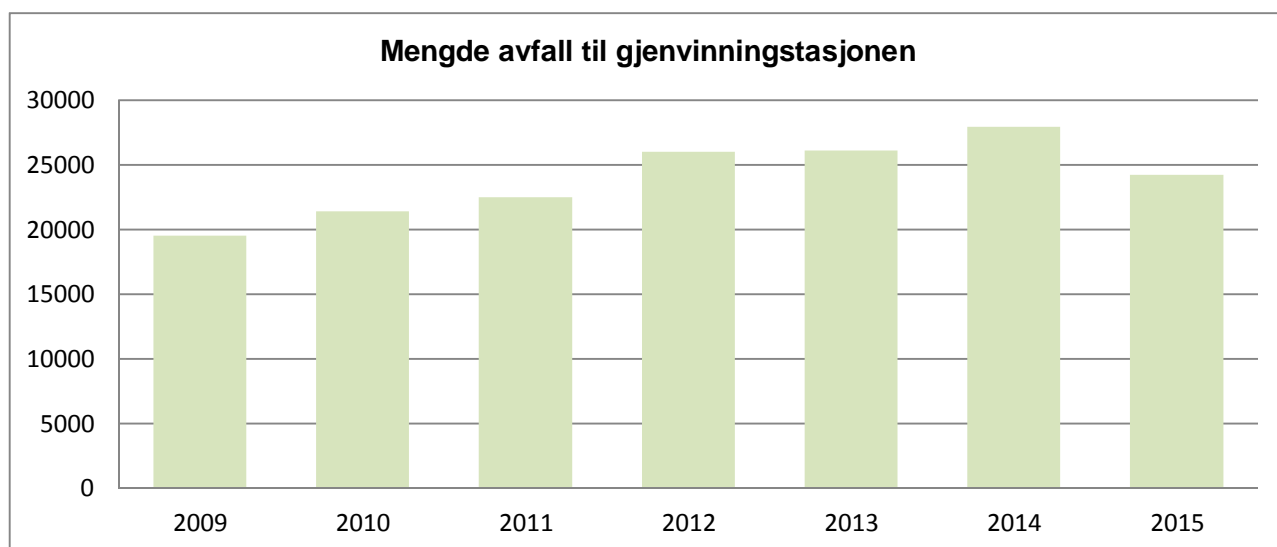
Gjenvinningsstasjonen (GVS)

Gjenvinningsstasjonen er et mottak for farlig avfall og sortert grovavfall fra husholdningene i Fredrikstad kommune.

Det skilles mellom avfall fra husholdningene, og avfall fra næringsvirksomhet. Gjenvinningsstasjonen skal ikke ta i mot avfall fra næring. Stasjonen finansieres av kommunens renovasjonsgebyr og leveringspriser som er tilpasset husholdningsavfall. Mottak for næringsavfall er etablert hos nabobedriften Østfold Gjenvinning. Intensjonen ved drift av gjenvinningsstasjonen er å ha et godt tilbud til husholdningene hvor det er tilrettelagt for en høy grad av sortering.

I gjenvinningsstasjonens omfattende avfallslogistikk inngår mellomlagring, sortering og videreformidling til intern og eksternt avfallsbehandling. I disse avfallsstrømmene inngår farlig avfall, papp, papir, flasker, tekstiler, glass, jern, metaller, elektrisk- og elektronisk avfall (EE-avfall), hvitevarer, møbler, leca/stein/porselen og restavfall.

Gjenvinningsstasjonen mottok 24 222 tonn grovavfall fra husholdningene i 2015. Av dette var 1686 tonn farlig avfall. GVS brukes flittig av innbyggerne i lokalsamfunnet og er det mest besøkte anlegget ved FREVAR.

Venstre akse . mengde i tonn

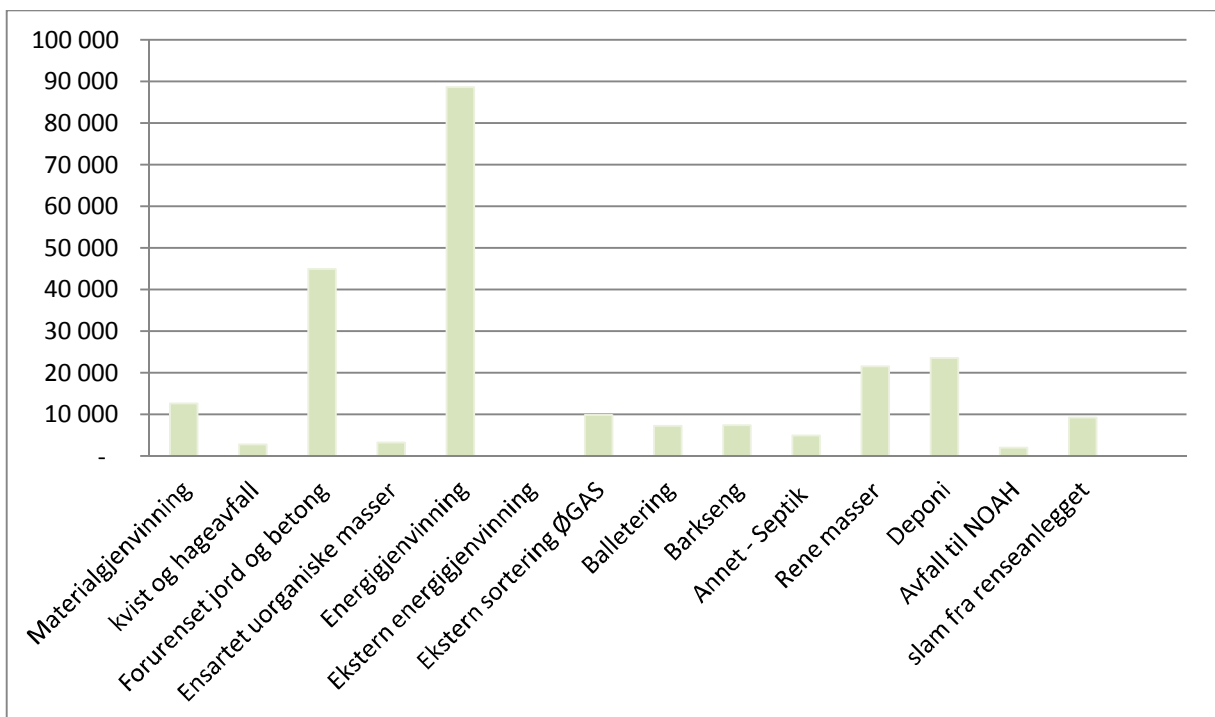
Deponidrift

FREVAR har store deponiområder som blant annet består av:

- Deponi for restavfall fra industri, inert avfall, lettere forurenset masse, ensartet uorganisk masse og farlig avfall (asbest).
- Mellomlager av trevirke, plast fra plastinnsamling i kommunen, avløpslam fra kommunalt renseanlegg, avfall til energigjenvinning og annet.
- Mottak og mellomlagring av kvist og hageavfall.

Ørakanalen lager et naturlig skille mellom deponiområdet og Øra naturreservat.

Sluttbehandlede mengder i 2015 (mengde i tonn)

Vannverket

Vann er vårt viktigste næringsmiddel. FREVAR skal produsere nok vann og godt vann til Fredrikstad kommunes innbyggere.

Vannets vei

Vannverket har Glomma som råvannskilde. Råvannsinntaket ligger i Vestvannet/ Isnesfjorden, en biarm av Glomma. Det er en terskelfjord, og vannet skiftes ut rundt to ganger i året. Fra Vestvannet graviterer vannet igjennom en 3 km tidligere tømmer tunnel ned til et silhus. Videre renner vannet ved selvfal ca. 2,5 km inn til en råvannspumpe stasjon. Fra pumpe stasjonen løftes vannet ca. 60 m opp gjennom en ca. 2 km lang pumpeledning, og videre med selvfal i en 3 km rørledning ned til et silhus med mikrosil ved Borredalsvannet. Deretter videre med selvfal inn til vannverket. Borredalsvannet er et råvannreservoar som en del av vannverkets råvannsforsyning.

Vannverket er et fullrenseanlegg med koagulering, flokkulering, sedimentering, filtrering og desinfisering. Det benyttes aluminiumsulfat som fellingskemikalium, polymer som hjelpekoagulant, natronlut til pH-justering og kloramin til desinfisering. Koagulering og sedimentering er delt i 2 paralleller, mens filtrene er delt i 8 enheter. Filtrene er tomediafiltre med 0,65 m støttegrus og sand, og 0,8 m Filtralite. Prosessen overvåkes og reguleres av et avansert prosesskontrollsystem.

Vannkvalitet og kontroll

Vannkvaliteten på råvann og rentvann overvåkes kontinuerlig. Det blir tatt vannanalyser hvor resultatene fortløpende blir overført til dataskjerm i kontrollrommet. I tillegg utføres det et prøveprogram for analyser i henhold til drikkevannsforskriften. Programmet er satt opp i samarbeid med Mattilsynet.

I 2015 har det vært gode og stabile forhold på råvannet, bortsett fra kortere perioder mens arbeidene med ny råvannsforsyning igjennom Borredalen ble ferdigstilt. Dette arbeidet medførte til tider meget dårlig råvann og vanskelige driftsforhold. Prøveresultatene for det ferdig produserte drikkevannet, er godt innenfor gjeldende drikkevannsforskrift, og av god kvalitet.

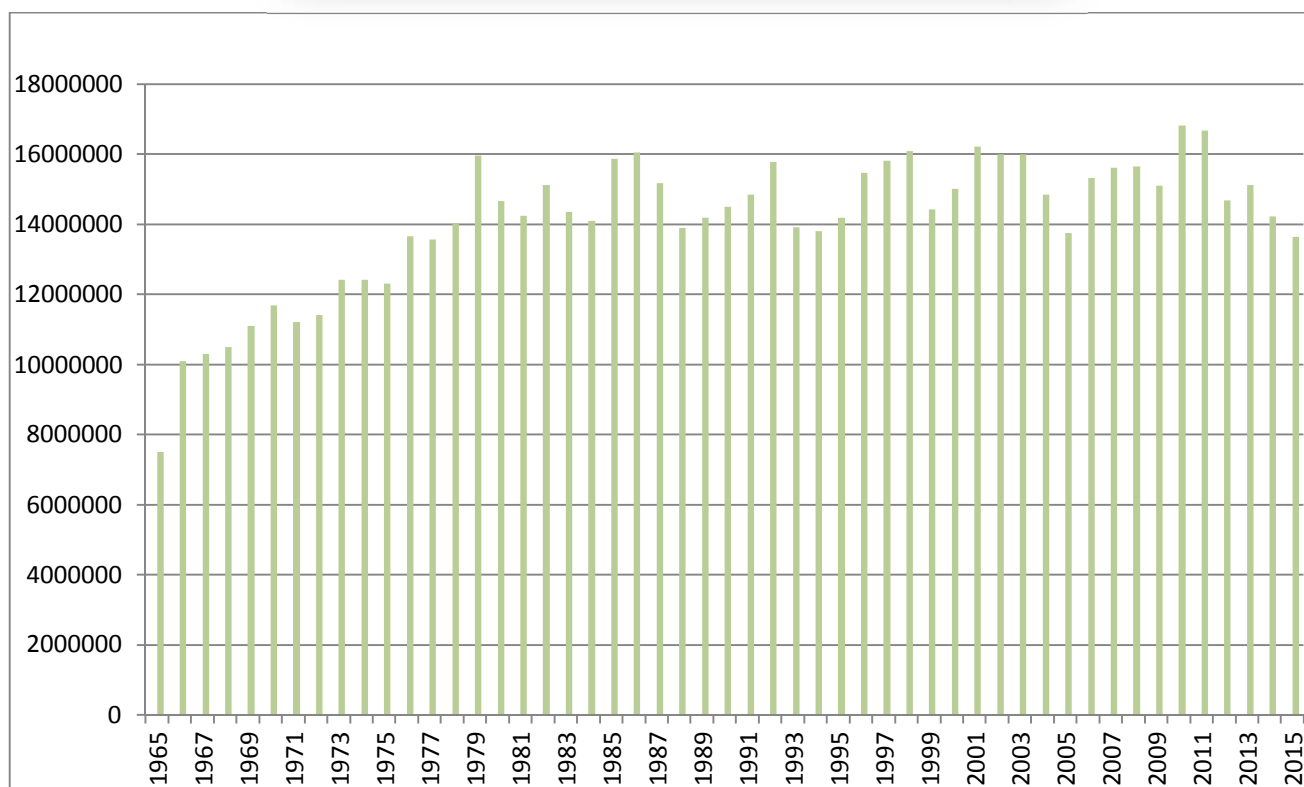
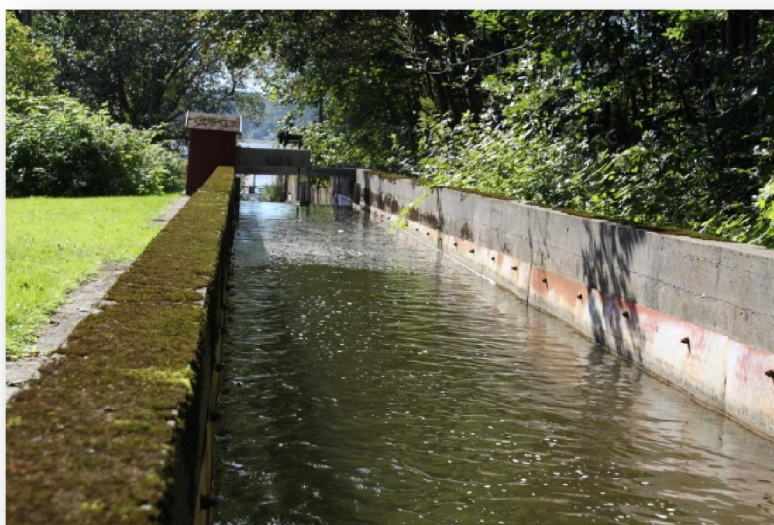

Vannproduksjon og avløp

Driftsdata

	2012	2013	2014	2015
Produsert mengde (m ³)	14 693 614	15 130 361	14 234 997	13 638 660
Internt bruk (m ³)	714 437	673 052	670 855	785 228
Solgt vann (m ³)	13 979 177	14 457 309	13 564 142	12 853 432

Vannproduksjonen har i 2015 fortsatt trenden de siste årene, og hatt nok en nedgang. Reduksjon i vannforbruket siste årene skyldes blant annet systematisk satsning på oppgradering av ledningsnettet i Fredrikstad kommune, satsning på tetting av lekkasjer og noe naturlige variasjoner. Spesielt har lekkasjeprosenten på drikkevann gått betydelig ned.

Vannproduksjonen 1965-2015 (inklusive Tvetervann 1995-1999)

Energigjenvinning

Avfallet . en viktig energiressurs. FREVAR brenner for miljøet!

Bærekraftig avfallshåndtering

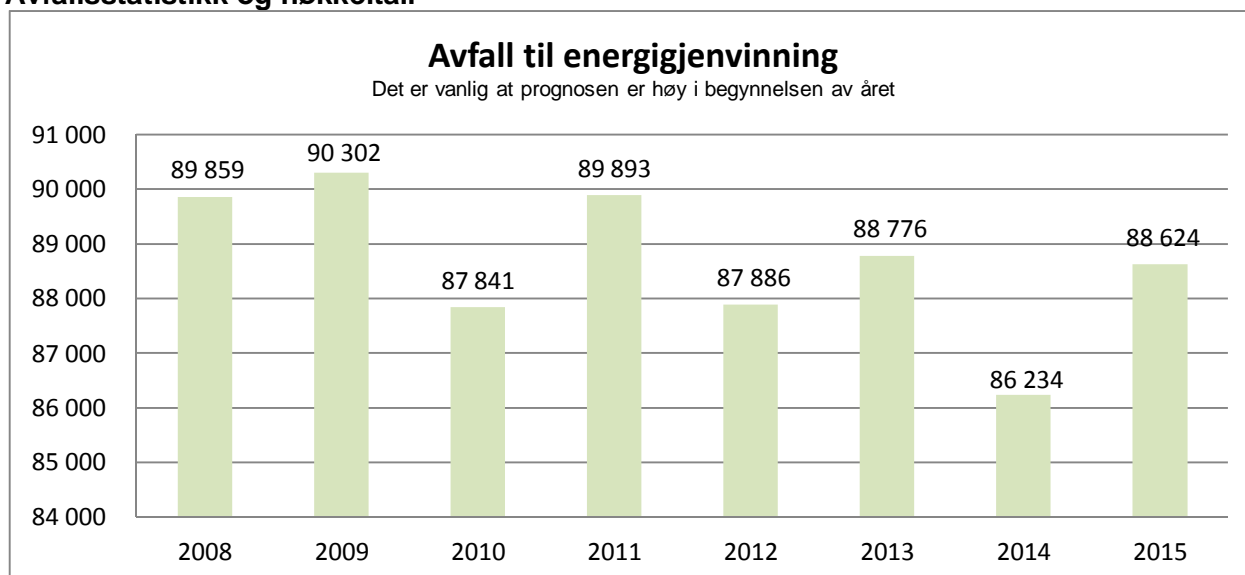
Et tilbakeblikk på driftsåret 2015 viser at drift og produksjon har vært i god overensstemmelse med forventede resultater. Til tross for tidens tann har anleggene fortsatt høy driftsregularitet og høy energiutnyttelsesgrad.

Det ble energigjenvunnet 88 625 tonn avfall og derav produsert 232 GWh. Total leveranse av prosessdamp til industri og fjernvarme utgjør ca. 192 GWh. Restenergien utnyttet i egne anlegg.

Totalt levert fra kjelesystem

År	Mengde (tonn)	Produsert energi (GWh)	Energi-utnyttelsesgrad (Gj.v.-prosent)	Tilsv. tonn fyringsolje	Redusert tonn CO ₂
2015	88 624	232	96,6	19 562	64 274
2014	86 234	230	98,6	19 393	63 720
2013	88 776	226	98,6	19 056	62 611
2012	87 886	207	96,7	17 454	57 348
2011	89 893	217	96,3	18 297	60 118
2010	87 841	222	96,2	18 718	61 503
2009	90 302	225	94,8	18 971	62 334

Avfallsstatistikk og nøkkeltall

Tall i antall tonn

Grafen over viser økningen og nedgangen i antall tonn energigjenvunnet avfall i perioden 2008-2015

Anleggets miljøstandard

ISO 14001 er et styringsverktøy som medvirker til at avdelingens aktiviteter som påvirker miljøet overvåkes og kontrolleres kontinuerlig. Miljøstyringssystemet har også føringer som kan integreres med andre krav til styring. Det arbeides jevnlig med avdelingens HMS-aktiviteter. I det årlige oppsatte programmet inngår vernerunder, stikkprøver avfall, slaggprøver, utstyrskontroll, kontroll av oljeutskillere og oljetanker, brannøvelser, kalibrering, kursing m.m.

Avfallsforbrenning separerer effektivt miljøgifter fra kretsløpet. Biproduktene elektrofilterstøv og røkgasslam transporteres løpende til Langøya for sluttbehandling. Posefilterstøv gjenbrukes direkte i prosessen, og bunnaske (slag) blir sortert for metaller, siktet og deretter løpende brukt som anleggsmasse på deponiområdet. De utsiktede metallene fra bunnasken blir resirkulert via smelteprosesser.

To konsesjonsmålinger ble utført i 2015.

Kontrollmålingene bekrefter at FREVAR har styring og dokumentasjon på anleggets miljøstandard. Uventet ble det ved siste måling, som ble foretatt i november, registrert en økning av dioxin i røkgassen. Nivået var fortsatt lavere enn tillatt utslippsgrense. Det ble også målt en kobberverdi over tillatt utslippsgrense. Ny måling blir derfor utført i januar 2016.

Utslippsmålinger

Resultater av utslippsmålinger 2015

Parameter	Snitt 2014	Snitt 2015	Første måling 2015	Andre måling 2015	Konsesjonskrav	Enhet
Støv	0,26	8,15	6,9	9,5	10	mg/Nm ³
Hg	0,09	3,68	0,45	6,9	30	µg/ Nm ³
Cd+Tl	0,24	2,54	0,25	5,64	50	µg/ Nm ³
Sum av (Pb+Cr+Cu+Co+Mn+Ni+As+Sb+V+Sn)	39	5058	28	10088	500	µg/Nm ³
O	25	34	-	34	50/100	mg/ Nm ³
SO ₂	0,35	3,1	-	3,1	50	mg/ Nm ³
TOC	1,0	1,8	2,5	1	10	mg/ Nm ³
HF	0,008	0,1	-	0,1	1	mg/ Nm ³
HCl	0,20	0,3	-	0,3	10	mg/ Nm ³
Dioksiner	0,02	0,064	0,037	0,09	0,1	ng/ Nm ³
NH ₃	0,7	0,9	-	0,9	10	mg/ Nm ³
NO _x (NO ₂)	148	180	-	180	200	mg/ Nm ³

Renseanleggene

Rent badevann langs kysten vår. Avløpsrensing har en meget positiv innvirkning på vannkvaliteten i Glomma/Ytre Oslofjord.

FREVAR sitt renseanlegg på Øra er et mekanisk/kjemisk anlegg som renser avløpsvann fra Fredrikstad og Hvaler kommuner. Tilhørende er også 10 pumpestasjoner med ledningsnett. FREVAR drifter også et naturbasert renseanlegg . Kvernhuset renseanlegg. Videre driftes et anlegg for vannbehandling fra røkgassrensetrinnet fra forbrenningsanlegget . von Roll, samt sigevannsnettet på deponiet med tilhørende pumpestasjoner. I tillegg kommer substratmottak. Avdelingen har også driftsansvar for et biogassanlegg og et oppgraderingsanlegg for biogass til drivstoffkvalitet.

Driftsdata

	2012	2013	2014	2015
Vannmengde tilført (m ³)	14 594 093	14 879 578	16 262 181	17 564 564
Til kjemisk trinn (m ³)	13 499 780	13 581 244	14 519 303	15 625 242
Overløp (m ³)	1 094 314	1 298 334	1 742 878	1 939 322
Forbruk av JKL (tonn)	5073	6147	6177	6947
Spesifikk forbruk av JKL (g/m ³)	393	478	460	464

En av utfordringene til avløpsrenseanlegget er at det i løpet av året er store variasjoner i tilførselen av avløpsvann til anlegget. Store nedbørsmengder gir store vannføringer grunnet fellessystemer samt lekkasjer inn i nettet. Tilførte mengder avløpsvann til avløpsrenseanlegget har variert fra ca. 20 000 m³ til nærmere 120 000 m³ pr. døgn gjennom 2015. Økningen i tilført vannmengde har naturlig variasjon med økte nedbørsmengder i 2015 i forhold til 2014. Økningen i tilført avløpsvann har også medført en økning i totalt kjemikalieforbruk, men det spesifikke forbruket av kjemikalier har holdt seg på samme nivå.

Kvernhuset renseanlegg

Kvernhuset RA er et naturbasert renseanlegg som renser avløpsvann fra Kvernhuset skole og 6 eneboliger. Kvernhuset renseanlegg består kort fortalt av slamavskiller og innløpskum, etterfulgt av et biofilter og to fosforfilter. I tillegg er det et barkfilter for luktfjerning. FREVAR har hatt driftsansvar for anlegget siden oppstart. Anlegget fortsetter å levere imponerende renseresultater, så også for 2015.

Driftsdata

	2012	2013	2014	2015
Renset vannmengde (m ³)	6812	10 392	5099	5003
Overløp (timer)	519	611	211	604
Slamtømming (m ³)	0	0	75-100	0

Anlegget blir kontrollert ved servicebesøkene til Bioforsk, som utføres 4 ganger pr. år.

Luktreduksjonsfilteret blir sjekket 2 ganger per år av leverandør. Filtermassen ble sist skiftet ut i løpet av 2014, i tillegg er det installert en ny frekvensstyrt luftvifte til luktreduksjonsfilteret. Luktreduksjonsfilteret fungerer bra og det er heller ikke blitt registrert noen luktklager i 2015.

Von Roll-anlegget

Driftsdata

	2012	2013	2014	2015
Vannmengde tilført (m ³)	27 094	22 175	23 955	22 841
Vannmengde til utløp (m ³)	10 644	7706	3902	4568
Forbruk av (TMT-15) kg	8800	9000	9000	9000

I 2015 er det tilført 22 841 m³ til von Roll anlegget, av disse har 4 568 m³ gått til utløp. Resten er blitt sendt tilbake til forbrenningsanlegget og gjenvunnet (18 273 m³). Innløpsmengden er på samme nivå som tidligere år.

Doseringen av fellingskjemikalier ligger på omtrent samme nivå som tidligere år.

Biogassanlegget

Vårt nyeste anlegg er en viktig brikke i biogassatsningen i Østfold.

Biogassanlegget er FREVARs nyeste anlegg. Første spadestikk ble foretatt november 2011, og det stod ferdig juli 2013. Enova bevilget 15 mill. i støtte og den totale investeringen ble på ca. 120 mill.

Hva skjer i biogassanlegget?

- Biologisk behandling av matavfall fra kommuner og fra næring.
- Produserer biogass som brukes til miljøvennlig drivstoff for busser og andre kjøretøy.
- Leverer biogass til de nye bussene i Østfold.
- Kapasitet på behandling av 30 000 tonn matavfall i året.
- Et viktig miljø- og klimatiltak; biogass erstatter produkter basert på fossile kilder.

Teknologi

Biogassanlegget er bygget med beste tilgjengelige teknologi i markedet.

Oppgradering av gassen foregår med fjerning av CO₂ i en såkalt aminprosess. Dette sikrer at biogassen som drivstoff blir CO₂-nøytral, og gir en miljøvennlig drift av gassbiler i fremtiden.

- 4 stk. mottakstanker à 200 m³
- 1 stk. utråtnings tank på 3 000 m³
- 3 stk. hygieniseringstanker à 17 m³
- 1 stk. luktreduksjonsanlegg
- 1 stk. oppgraderingsanlegg av rågass til drivstoffkvalitet
- 1 stk. komprimerings- og flakfyllingsanlegg for gassen

Biogass som drivstoff

Biogass er et CO₂-nøytralt drivstoff, og er et av de mest miljøvennlige drivstoffalternativene vi har i dag. Karbondioksidet som genereres ved forbrenning av biogass som drivstoff, er allerede en del av det naturlige kretsløpet. Ved å bruke biogass i stedet for bensin eller diesel, unngår man å tilføre ny CO₂ til atmosfæren. Dessuten har biogass en positiv miljøeffekt, fordi bruk av biogass reduserer utslipp av svevestøv og nitrogenoksider.

Biogass som drivstoff er svært godt egnet for både busser, taxier og næringsliv. Østfold Kollektivtrafikk investerte i nærmere 100 nye biogassbusser som skal gå i Fredrikstad, Sarpsborg, Hvaler og Råde. Til sammen vil disse bussene erstatte 1,62 millioner liter diesel og redusere klimagassutslippene med ca. 4 400 tonn CO₂ (kilde: Østfold kollektivtrafikk).

Forretningsområder

Alt forretningsengasjement bygger på foretakets verdier, vedtekter og vedtak i våre styrende organer. Det fokuseres på positive synergier, kvalitet og kompetanse.

Østfold Gjenvinning AS Æ ØGAS (eierskap 34,02 %)

For FREVAR er ØGAS strategisk viktig. Sammen med den andre eieren, Norsk Gjenvinning AS, ønsker vi å delta i den delen av verdikjeden som omhandler sortering av næringsavfall for materialgjenvinning og brenselproduksjon.

Eierskap i ØGAS gir oss økonomisk avkastning, samt innflytelse på utviklingen av en viktig bedrift beliggende på vårt område.

Bioressurs Østlandet AS Æ BRØAS (eierskap 50 %)

BRØAS er etablert sammen med Lindum Ressurs og Gjenvinning AS. Hovedformålet har for FREVARs del vært å skaffe ny alternativ virksomhet til deponiområdet etter at deponiforbudet trådte i kraft i 2009.

BRØAS er aktive innenfor sitt marked, og deler årlig ut utbytte til sine eiere.

Fredrikstad Fjernvarme AS Æ FFAS (eierskap 32,5 %)

FREVAR eier FFAS sammen med Fredrikstad Energi og Oslofjord Varme Holding AS.

Siden 2004 har FREVAR hatt driftsansvaret for selskapets varmesentraler, mens utbygging av rørsystemet har foregått. Hovedvarmekilde for FFAS er Hafslund Varme AS . Bio-EI som kom i drift i 2008. FREVAR er reservevarmekilde for FFAS.

BIO-EL Fredrikstad AS - Bio-EI - BEF (25-års operatøraftale)

BIO-EL Fredrikstad AS bygde i 2007 et energigjenvinningsanlegg i tilknytning til FREVARs eget anlegg på Øra. Anlegget har vært i drift fra midten av 2008, og samdriftes med FREVARs anlegg iht. operatør- og samarbeidsavtaler. Anlegget er hovedleverandør av energi til FFAS.

Bildet viser Bio-EI-anlegget.

Åpne FREVAR

Åpenhet ved alle sider av driften av anleggene gir trygghet for oss . og trygghet for våre naboer og eiere i Fredrikstad kommune.

FREVAR KF er en del av Fredrikstad kommune noe som betyr at Offentleglova og Lov om offentlige anskaffelser gjelder for oss. Det setter vi pris på. FREVAR tilbyr full åpenhet og hvis noen ønsker å se oss i kortene, er de selvfølgelig hjertelig velkomne til det. Vi vet at offentlig eierskap av samfunnsmessig viktig infrastruktur sikrer allmennhetens innflytelse på samfunnsutviklingen. Driften av våre anlegg har stor innvirkning på både miljø, økonomi og samfunn her i distriktet. Vi tror at åpenhet bidrar til at denne påvirkningen blir positiv.

Samfunnsansvar i praksis

FREVAR ønsker å ta samfunnsansvar og være medvirkende til at unge mennesker får utvikle seg og utdanne seg. Derfor har FREVAR til enhver tid, blant annet lærlinger, utplasseringsplasser og praksisplasser. Vi kaller det samfunnsansvar i praksis.

Miljøsertifisering

FREVAR er sertifisert i henhold til miljø-standarden ISO 14001 siden 27.11.2000, og vannverket er i tillegg kvalitetssertifisert etter ISO 9001. Vi var blant de første innenfor vår bransje med slik sertifisering.

En sertifikatperiode varer i 3 år, deretter må virksomheten resertifiseres for å opprettholde status som sertifisert. Høsten 2015 ble det på ny gjennomført resertifisering med bistand fra Intertek Certifikasjon AS, med et godt resultat. Virksomheten medfører miljøpåvirkning når det gjelder utslipp til luft og vann, støy og lukt. De virkningene som anses vesentlige for

FREVAR totalt sett, er utslipp til luft og vann. Dette begrunnes i lovbestemte krav, samt:

- Utslipp til luft fra energigjenvinningsanlegget i form av drøye 70 000 Nm³/h rensert røykgass.
- Utslipp til luft fra ca. 450 mål deponiareale (diffuse utslipp).
- Utslipp til vann i form av ca. 30 000 m³/døgn rensert avløpsvann fra hovedrenseanlegget. I tillegg kommer ca. 90 m³/døgn fra røykgassrenseanlegget.

De største positive miljøpåvirkningene er:

- Produksjon av drikkevann for Fredrikstad og Hvaler kommuner.
- Rensing av avløpsvann fra Fredrikstad og Hvaler kommuner. Slam- og biogassproduksjon.
- Avfallshåndtering, omfattende forbrenning med energigjenvinning, sortering, gjenvinning og deponering.
- Leveranse av høytrykksdamp til nærliggende prosessindustri, som erstatning for drøye 20 000 tonn fyringsolje/år.

TM

TM

Intertek Intertek

Likestilling

Foretaket har et aktivt forhold til likestilling, og kvinneandelen har gått fra 19,4 % i 2014 til 19,7 % i 2015.

Ved foretaket var det ved utgangen av året 76 dyktige medarbeidere ansatt. Vi liker å kalle dem hverdagshelter. Av disse er andelen 19,7 % kvinner og 80,3 % menn. Av styrets 7 medlemmer er 2 kvinner og 5 menn. Dette utgjør en andel på 28,6 % kvinner og 71,4 % menn.

Foretakets ledergruppe består av 3 kvinner og 3 menn.

Sykefravær og trivsel

FREVAR er en IA-bedrift og arbeider kontinuerlig med å tilrettelegge for helsefremmende arbeidsplasser. Dette ivaretas blant annet i arbeidsmiljøutvalget, ved HMS-tiltak, tett oppfølging og tilrettelegging innefor de rammene vi har til rådighet.

Det er av stor verdi at vi har engasjerte og initiativrike medarbeidere som administrerer og arrangerer ulike trivselstiltak. Foretaket har blant annet en velferdskomité som inviterer til ulike arrangement og administrerer firmahytte for de ansatte.

Sykefraværet for 2015 endte på 4,24 % mot 6,25 % i 2014. Dette er en nedgang i sykefraværet med 2,01 prosent fra året før. Vi er godt fornøyde med et stabilt lavt sykefravær over flere år.

Kontinuerlig forbedringsarbeid og utvikling

Vi har tro på et åpent samarbeid i foretaket, og regelmessige oppfølgingsmøter. Derfor praktiserer vi faste tillitsvalgtemøter, arbeidsmiljøutvalgsmøter og allmøter. For å lære av andre og utvikle oss, har vi også invitert andre bedrifter til å komme og fortelle om sitt forbedringsarbeid. I arbeidsmiljøutvalget deltar også representanter fra HMS-avdelingen i Fredrikstad kommune.

Kommunikasjon

Foretaket lanserte sin nye hjemmeside i januar 2015. Det er også behov for oppgradering av intranettet ved foretaket. Arbeidet med dette ble påbegynt i 2015, og fortsetter utover 1. halvår i 2016. I tillegg til nytt intranett tar foretaket også i bruk ny software, som vil bety at våre ansatte får tilgang til nye kommunikasjonsmuligheter.

FREVAR er et foretak med flere ulike arbeidstidsordninger og arbeidssteder, noe som kan gi utfordringer i kommunikasjon. Med nytt intranett vil vi kunne ivareta informasjonsflyten på en smidigere måte enn tidligere. Forøvrig løser vi kommunikasjon og informasjon via mobil, mail, sms, i tillegg til at vi snakker direkte med hverandre ☺

Avfallskonferansen

Avfallskonferansen holdes hvert år, og er en av avfallsbransjens viktigste møteplasser. Avfallskonferansen 2015 ble arrangert på Romerike av arrangør Avfall Norge og vertskap var renovasjonsselskapet ROAF og ØRAS sammen med samarbeidspartner EGE. Konferansen samlet 900 deltakere og nærmere 90 utstillere i landets største bransjeutstilling.

FREVAR stilte som utstiller på konferansen med stand laget av gjenbruksmaterialer fra egen gjenvinningsstasjon. Hovedbudskapet på standen var bruk av biogass. Med hippiekleddede FREVAR ansatte, og slagord som +make love, no pollution+og +peace, love and biogass+, gikk vi helt til topps i konkurransen om beste stand!

Styret

*FREVAR er et kommunalt foretak . en del av kommunen.
Styret rapporterer til bystyret i Fredrikstad.*

Styrets sammensetning

Styret har sittet siden juni 2012. Alle styremedlemmene, 5 valgt av bystyret og 2 valgt av de ansatte ved foretaket, er likeverdige medlemmer.

Direktøren er direkte underlagt styret.

De prinsippene som ligger til grunn for organisering i et kommunalt foretak gir styret stor selvstendighet, uten å svekke den kommunale styringen av virksomheten. Til forskjell fra kommunalt eide aksjeselskap, som er rettslig og økonomisk adskilt fra kommunen, er kommunale foretak en juridisk del av kommunen.

Styrets arbeid

I løpet av 2015 har styret avholdt 11 styremøter. Det har blitt behandlet 27 saker, hvor saksframlegget har blitt forberedt av administrasjonen ved foretaket. 3 av sakene (årsregnskap 2014, endring av vedtekter og budsjett og handlingsplan 2016-2019) har blitt endelig avgjort av bystyret som er foretakets representantskap.

I 2015 har styret deltatt på avfallskonferansen, som er bransjens største fagkonferanse i Norge, samt enkelte andre fagkonferanser.

I tillegg har styret og foretakets ledergruppe vært på anleggsbefaring hos Tekniska Värken i Linköping, Sverige. Dette ble kombinert med arbeid med foretakets strategi. Strategien vil bli vedtatt av styret og lagt fram for bystyret i første halvår 2016.

Året har vært preget av en større optimisme med tanke på framtiden. Avfallsmarkedet er i endring, og det arbeides målrettet å forbedre driftstilgjengeligheten ved biogassanlegget.

Styret er meget tilfreds med resultatet for 2015. Dette gjelder både innenfor den selvkostfinansierte delen, og den kommersielle delen. Årets næringsoverskudd er større enn budsjett, noe som kommer av målrettet arbeid, fokus på synergier og høy kompetanse innenfor mange områder.

Victor
Kristiansen
styreleder

Hege
Dubec
nestleder

Leif Eriksen

Rita
Holberg

Bjørn
Tindlund

Tom
Segeberblad

Ørnulf
Nordli

Fredrik
Hellström
direktør

Ann-Kristin
Stedjeberg
sekretær

Beretning

FREVAR er organisert som et kommunalt foretak og fører regnskap etter Regnskapsloven. Den største delen av omsetningen kommer fra andre enn eieren Fredrikstad kommune. Foretaket framstår som en sterk og konkurransedyktig aktør i markedet.

Resultatet

I 2015 kom ca. 66 % av omsetningen fra konkurranseutsatt næringsvirksomhet, mens ca. 34 % av omsetningen er avgiftsfinansiert og drives etter selvkostprinsippet. Hvilke deler som skal drives etter forretningsmessige prinsipper, er spesifisert i stiftelsesgrunnlaget til foretaket.

Forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2015 er satt opp under denne forutsetningen. Regnskapet er revidert iht. Regnskapsloven.

2015 har vært et år med høyt aktivitetsnivå og mange utfordringer. Det har gjennom hele året vært fokusert på god drift av anleggene og optimalisering av organisasjonen. Driftsmessig har vi hatt store utfordringer både på biogassanlegget og energigjenvinningsanlegget.

Det arbeides fortsatt med å bemanne opp foretaket etter høy turnover i 2013 og 2014. Vi regner med å være fullt bemannet i løpet av 2016. Dette har medført økt press på det øvrige personalet, samtidig som det åpner for nytenkning.

Foretakets regnskapsmessige resultat for forretningsvirksomheten i 2015, ble et overskudd på kr 11,9 mill. etter skatt. Dette er 5,9 mill. bedre enn budsjett for 2015, og skyldes i hovedsak mottak av masser til deponiet.

Innenfor selvkostområdet er det utført tjenester for totalt kr 87 mill. Dette er et mindreforbruk på ca. kr 1,9 mill. i forhold til hva som er innbetalt til selvkostområdet i 2015, og tilføres foretakets andel av kommunens selvkostfonds.

Skatteplikt

Fra 01.01.14 har foretaket vært skattepliktig på inntekt fra næringsvirksomhet innenfor avfallshåndtering. Dette omfatter deler av energigjenvinningsanlegget, deler av avfallshåndteringen samt biogassanlegget

Pensjon

Iht. God regnskapsskikk (GRS) balanseføres en aktuarberegnet pensjonsavsetning for å imøtekomme framtidige pensjonsforpliktelser. Endringer i verdien skal resultatføres i regnskapet. For 2015 medfører dette en økt avsetning, med økt kostnad i regnskapet, på kr 5,4 mill.

Bygging av Borredalsdammen, ca. 1907

Tabellen nedenfor viser årets resultat i hele 1 000:

Avdeling	Resultat drift	Selvkost	Næring før skatt	Skatt	Næring etter skatt
11 RA	-946	778	-168	-	-168
12 FA	-5 044	-990	-6 034	1 937	-4 097
13 AH	-20 111	1 642	-18 469	5 617	-12 852
14 VA	-722	507	-214	-	-214
38 NÆRING AVLØP	5 379	-	5 379	-	5 379
	-21 443	1 938	-19 506	7 554	-11 952

Nytt av året er at avløpsrensaneanleggets næringsvirksomhet, avløpsrensning for Hvaler kommune, føres regnskapsmessig på avløpsrensaneanlegget. Dette på tilsvarende måte som på vannverket.

Energigjenvinningsanlegget har gått nesten iht. budsjett. Ikke planlagt vedlikehold og lavere driftstilgjengelighet har blitt veid opp av et bedret avfallsmarked.

Resultatet på avfallshåndteringen skyldes økt tilgang på masser og avfall til deponiet i 2015. Denne situasjonen ser ut til å vedvare inn i 2016, men dette markedet er uforutsigbart og med sterk konkurranse.

Biogassanlegget er i en positiv utvikling, og underskuddet i 2015 er 1,2 mill. lavere enn i 2014. Det er fortsatt utfordringer ved anlegget. Investeringer og utbedringer er vedtatt, og til dels gjennomført. Det er forventet at anlegget vil gå minimum i balanse i 2018.

Resultatdisponering

Resultatet innenfor selvkostområdet er saldert mot bundne selvkostfond pr. avgiftsområde. Årets resultat ga følgende endringer i foretakets selvkostfond:

	IB 2015	2015	UB 2015	
		Renter	Avregning	
Renovasjon	-5 155	-84	-652	-5 891
Vann	-5 567	-91	-507	-6 165
Avløp	-2 256	-37	-778	-3 071
	-12 978	-212	-1 938	-15 127

Selvkostfondene skal benyttes til drift innenfor de forskjellige avgiftsområdene innen 3-5 år. Dette bidrar til at prisene kan holdes mer stabile.

Resultatet fra årets næringsdrift er et overskudd på kr 11 951 899,29 etter skatt.

Beslutning om disponering av næringsoverskuddet treffes av foretakets representantskap, som er bystyret i Fredrikstad kommune.

Resultatregnskap pr. 01.01. Æ 31.12.

	Note	2015	2014
Salgsinntekt	9	227 538 613	211 133 618
Annen driftsinntekt		14 593 817	13 577 858
Sum driftsinntekt		242 132 430	224 711 476
Varekostnad		-45 519 921	-45 069 498
Lønnskostnad	4,5	-62 509 168	-47 485 768
Avskrivning	1	-21 580 601	-21 800 928
Annen driftskostnad		-89 498 785	-85 476 934
Sum driftskostnad		-219 108 475	-199 833 128
Driftsresultat		23 023 955	24 878 348
Inntekt fra investering i aksjeselskap	7	1 500 000	2 750 000
Renteinntekter		1 488 454	2 615 751
Andre finansinntekter		75 352	59 100
Rentekostnader		-4 529 223	-5 518 193
Andre finanskostnader		-115 062	-90 413
Resultat før selvkostavregning		21 443 475	24 694 593
Overføring selvkostfond	12,13	-1 937 526	-10 346 682
Ordinært resultat før skattekostnad		19 505 949	14 347 911
Skattekostnad	15	-7 554 050	28 058 320
Årsresultat		11 951 899	42 406 231

Balanse pr. 01.01. Æ 31.12.

EIENDELER	Note	2015	2014
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	15	28 547 909	30 163 346
Sum immaterielle eiendeler		28 547 909	30 163 346
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fasteiendom	1,14	323 281 836	300 182 763
Anlegg under oppføring	1	26 522 192	37 815 544
Maskiner, anlegg, inventar ol.	1,14	37 324 991	41 580 704
Sum varige driftsmidler		387 129 019	379 579 011
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler	7	14 051 000	14 051 000
Sum finansielle anleggsmidler		14 051 000	14 051 000
Sum anleggsmidler		429 727 928	423 793 357
Omløpsmidler			
Varelager		9 473 794	8 289 484
Fordringer			
Kundefordringer		37 532 515	29 917 762
Andre fordringer		4 477 117	2 732 833
Sum fordringer		42 009 632	32 650 595
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	68 609 790	74 803 797
Sum omløpsmidler		120 093 216	115 743 876
Sum eiendeler		549 821 144	539 537 234

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2015	2014
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	11	210 687 214	178 331 909
Sum opptjent egenkapital		210 687 214	178 331 909
Over- underskudd forretningsdrift	11	11 951 899	37 406 232
Sum egenkapital		222 639 113	215 738 141
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	4	7 075 620	1 611 413
Andre avsetninger for forpliktelser	2,13	67 546 924	64 030 828
Sum avsetninger for forpliktelser		74 622 544	65 642 241
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	3	208 492 500	224 490 432
Sum annen langsiktig gjeld		208 492 500	224 490 432
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		17 151 745	12 128 427
Betalbar skatt	15	5 938 614	2 105 026
Skyldige offentlige avgifter		9 163 363	6 923 068
Annen kortsiktig gjeld		11 813 264	12 509 897
Sum kortsiktig gjeld		44 066 986	33 666 418
Sum gjeld		327 182 030	323 799 091
Sum egenkapital og gjeld		549 821 144	539 537 232

Fredrikstad, 15.02.2016

 Victor Kristiansen
 styreleder

 Hege Dubec
 nestleder

 Rita Holberg
 styremedlem

 Bjørn Tindlund
 styremedlem

 Leif Eriksen
 styremedlem

 Tom Segerblad
 styremedlem

 Ørnulf Nordli
 styremedlem

 Fredrik Hellström
 direktør

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp etter Regnskapslovens regler.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 50 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Pensjoner

Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede pensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor. Fordi det foretas en fordeling av den aktuarmessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstiller den kriteriene for det

som betegnes som en Multiemployerplan. I tråd med internasjonal praksis for slike Multiemployerplaner er den regnskapsførte årlige pensjonskostnaden i 2015 lik påløpt (netto) pensjonspremie. Fremtidige premier vil påvirkes av risikomessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i FREVAR og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også være påvirket av avkastning, lønnsvekst og utviklingen i folketrygdens grunnbeløp. I tillegg til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppen 62 til 64 år. Også denne ordningen er vurdert å være en Multiemployerplan, og kostnadsføres i takt med faktisk innbetalt premie. Forpliktelsen knyttet til arbeidsgivers egenandel ved ansattes faktiske bruk av ordningen er balanseført.

Skatter

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 27 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til framføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttiggjort. Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Fakturaer i utenlandsk valuta bokføres med valutakurs på tidspunktet for fakturamottak. Valutakursdifferanser som oppstår fram til fakturaen blir betalt bokføres som finansinntekter eller -kostnader.

Note 1 Æ Varige driftsmidler

(Alle tall i 1000)

	Kjøretøy/ anl.mask.	Inventar/ utstyr	Maskiner	Bygninger	Ledninger/ dammer
Anskaffelseskost 1.1.2015	15 367	4 387	183 360	292 196	122 999
Tilgang driftsmidler	231	214	2 688	20 317	16 974
Korreksjon driftsmidler			-25	25	
Anskaffelseskost 31.12.2015	15 598	4 601	186 023	312 538	139 973
Akkumulerte avskrivninger	11 646	4 254	152 997	99 438	29 791
Balanseført verdi pr. 31.12.2015	3 952	347	33 026	213 100	110 182
Avskrivninger 2015	1 616	82	5 666	11 791	2 426

Varige driftsmidler avskrives lineært over den antatte økonomiske levetiden for de enkelte driftsmidlene.

Følgende økonomiske levetider er benyttet:

* Bygninger og annen fast eiendom	10-80 år
* Biler og maskiner	7-20 år
* Inventar og kontormaskiner	5-15 år
* Tomter, utearealer	0 år

Spesifikasjon av anlegg under oppførelse

Navn	Prosjekt	Avd.	Totalt	Budsjett
			UB 1130	ramme
Utskifting I/O og oppgradering PLS RA	5121	11	1 190	2 000
Nytt prosessstyringssystem RA	5130	11	1 973	5 500
Tilstandskontroll og vedlikehold av løpsledninger RA	5131	11	598	3 000
Utslippsledning/diffusor RA	5133	11	262	11 000
Rehabilitering bygg RA	5134	11	306	750
Rehab styringssystem kontrollrom FA/RA	5229	12	4 441	6 500
Ny møtevannstank	5231	12	8	1 500
FREVAR øst (deponi 6)	5305	13	2 303	5 000
Råvannsforsyning Eidet - Rostadneset	5418	14	786	15 000
Nytt prosessstyringssystem VA	5419	14	2 723	3 000
Rør Rostadneset p.st. - Rostad	5421	14	662	6 000
Frekvensstyring råvannspumper Rostad	5427	14	1 384	2 500
Ny vekt	5601	36	413	1 000
Hybridværpumpe forprosjekt	5803	38	500	500
Hybridværpumpe	5805	38	8 972	9 500
			26 522	72 750

Note 2 Avsetninger og forpliktelser

(Alle tall i 1000)

Andre avsetninger for forpliktelser består av: 2015 2014

Regnskapsmessig frie avsetninger:

Utsatt inntekt knyttet til avsluttet deponi	13	142
Utsatt inntekt knyttet til igangværende deponi	6 783	6 101
Utsatt inntekt knyttet til usikkerhet vedr. avgifter	8 456	8 456
Omsstillings- og omsstruktureringfond	13 245	13 679
Utsatt inntekt påbegynt prosjekt	7 388	7 542
Utsatt inntekt knyttet til andre forpliktelser	16 535	15 133

Regnskapsmessig bundne avsetninger:

Bundne selvkostfonds iht. avgiftsområder	15 127	12 978
Sum	67 547	64 031

Utsatt inntekt er en måte å periodisere regnskapet på. Dersom man mottar inntekter et år, men forventer at hele eller deler av de tilhørende kostnadene kommer et senere år, kan man utsette inntektsføring av hele eller deler av beløpet for å sikre regnskapsføring i samme år.

Det er fortsatt generell usikkerhet i forhold til sluttbehandlingsavgift på avfall til deponi og deponirelatert behandling. Det er forskjell på tolkning av hva som er avgiftsbelagte masser, og andre aktører i bransjen har opplevd å få betydelige etterkrav. Det avsettes til evt. etterkrav er foreldet. Stadig endrede rammebetingelser innenfor avfallsmarkedet gjør det sannsynlig at både avfallshåndteringen (AH) og energigjenvinningsanlegget (FA) må påregne kostnader til omstilling av driften. AH forholder seg til vedtatt deponiforbud fra 2009, og FA opplever usikkerhet rundt dagens energiavsetning som kan medføre behov for rask omstilling av drift og energiproduksjon. AH har satt av kr 1,2 mill. og FA kr 12 mill. til omstrukturering-kostnader.

Utsatt inntekt knyttet til andre forpliktelser omfatter bl.a. avsatte midler til riving av sykehusforbrenningsanlegget (SYFA) på kr 2,7 mill. I tillegg kommer bl.a. periodisering av engangsinntekt på kr. 5 mill fra Bio-El Fredrikstad AS, nå gjenstående kr 2,3 mill., avsetning til sivevann- og deponigassrør i aktiv fylling på kr 5,3 mill.

Se også note 13 vedrørende bundne selvkostfonds.

Note 3 Langsiktig gjeld

(Alle tall i 1000)

Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år

	2015	2014
Gjeld til kredittinstitusjoner	208 492	222 933
Sum	208 492	222 933

Spesifikasjon av lånekapital

Låneinstitusjon	Saldo 31.12.14	Avdrag 2015	Renter 2015	Saldo 31.12.15
Norges Kommunalbank				
	47 700	3 180	814	44 520
	9 100	1 400	151	7 700
	35 000	2 000	804	33 000
	55 213	3 155	968	52 058
	147 013	9 735	2 737	137 278
Kommunekreditt Norge				
	1 557	1 558	23	-
	11 745	1 305	294	10 440
	31 875	1 700	663	30 175
	32 300	1 700	812	30 600
	77 477	6 263	1 792	71 215
Sum total lånekapital	224 490	15 998	4 529	208 493

Note 4 Pensjoner

Foretaket har en usikret pensjonsordning i form av tariffestet avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) innen KLP. Denne forpliktelsen omfatter 73 aktive.

Ved beregningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2015	2014
Årlig avkastning	3,30 %	3,80 %
Diskonteringsrente	2,50 %	3,00 %
Lønnsvekst	2,50 %	3,25 %
G-regulering	2,25 %	3,00 %

Forventet frivillig avgang:

Under 20 år	20 %
20-23 år	8 %
24-25 år	6 %
26-30 år	6 % Med fradrag av 0,4% for hvert år over 25 år
31-45 år	4 % Med fradrag av 0,2% for hvert år over 30 år
46-50 år	1 % Med fradrag av 0,1% for hvert år over 45 år
over 50 år	0 %

Forventet uttaksandel:

62 år	25 %
63 år	35 %
64 år	41 %
65 år	55 %
66 år	65 %

Pensjonsforpliktelse 31.12	2015	2014
Beregnete pensjonsforpliktelser	7 076	1 611
Balansført pr 31.12	7 076	1 611

Spesifikasjon av pensjonskostnader:

Årets pensjonsopptjening	5 465	-8 545
Pensjonskostnad	5 465	-8 545

Note 5 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

(Alle tall i 1000)

Lønnskostnader	2015	2014
Lønninger	43 989	41 199
Arbeidsgiveravgift	7 121	6 993
Pensjonskostnader *	10 333	-1 717
Andre ytelser	1 066	1 011
Sum	62 509	47 486

* Endring i avsetning for pensjonsforpliktelser, se note 4.

Gjennomsnittlig antall ansatte i løpet av regnskapsåret har vært 74 ansatte.

Ytelser til ledende personer	2015	2014
Daglig leder Lønn	1 046	1 020
Annen godtgjørelse	139	137
Styret Lønn	171	155
Annen godtgjørelse	173	227

Revisor	2015	2014
Revisjonshonorar utgjorde:	110	106
Ekstern bistand i forbindelse med skatteplikt utgjorde:	359	195

Note 6 Miljøforpliktelser

Selskapets drift er underlagt konsesjonsvilkår mht:

- Drift av forbrenningsanlegg, avfallsbehandling
- Avløpsrensing
- Drikkevannsforskrifter

I tillegg følger selskapet bestemmelsene i internkontrollforskriften, og er sertifisert etter miljøstandarden ISO 14001. Jfr. øvrig omtale i årsrapporten.

Note 7 Finansielle anleggsmidler

Selskapsforening	Balansført verdi	Eierandel	Utbytte 2015
Bioressurs Østlandet AS	-	50 %	1 500 000
Fredrikstad Fjernvarme AS	13 710 000	32,50 %	
Østfold Gjenvinning AS	340 000	34,02 %	
Norsk Vann	1 000	Medlemsandel	

Note 8 Bundne midler

Av foretakets bankinnskudd er kr 2 683 572,39 bundne skattetrekkmidler. Av foretakets avsetninger er kr 15 126 601,52 bundne selvkostfonds.

Note 9 Spesifisering av salg

(Alle tall i 1000)

Fordeling salgsinntekter 2015

Avdeling	Brutto		Netto	
	Salgsinntekter	Utsatt inntekt*	Salgsinntekter	
IKT	kr 73	kr 73	kr -	
Administrasjon	kr 272	kr 222	kr 50	
Avløpsrensing	kr 40 050	kr -	kr 40 050	
Forbrenningsanlegg	kr 100 438	kr 435	kr 100 003	
Avfallshåndtering	kr 46 264	kr 255	kr 46 009	
Vannverket	kr 28 473	kr -	kr 28 473	
Forr.område avløp	kr 11 968	kr 200	kr 11 768	
Totale salgsinntekter	kr 227 538	kr 1 185	kr 226 353	

*Jfr. note 2 vedrørende avsetninger og forpliktelser

Note 10 Fordringer og gjeld til eierkommunen

(Alle tall i 1000)

	2015	2014
Fordringer	kr 9 291	kr 9 511
Gjeld	kr 371	kr 23

Note 11 Endring av egenkapitalen

(Alle tall i 1000)

Oversikt EK 2015

Konto	Navn	UB 2014	Res.disp. 2014	Resultat 2015	UB 2015
2050	EK FA	-66 358	-32 355		-98 713
2051	EK RA	-65 723			-65 723
2052	EK VA	-30 304			-30 304
2053	EK AH	-20 157			-20 157
2054	EK BA	4 210			4 210
Sum		-178 332	-32 355		-210 687
Resultat næring	FA	-41 741		-12 852	-12 852
	AH	-6 886		-4 097	-4 097
	RA			-168	-168
	VA	-369		-214	-214
	Forretn.dr. avløp	6 590		5 379	5 379
	Overført Fredrikstad ko	5 000	-7 500		
	Disponert til biogassproduksjon		-2 551		
		-37 406	-10 051	-11 952	-11 952
Sum egenkapital i regnskapet		-215 738	-42 406	-11 952	-222 639

Note 12 Selvkostavregning Fredrikstad kommune

(Alle tall i 1000)

Avregning for 2015	Vann	Avløp	Renovasjon	Totalt
Kapitalkostnader	5 454	5 019	1 007	11 480
Personalkostnader	6 464	9 345	8 108	23 918
Driftskostnader	14 806	23 745	13 081	51 632
Herav indirekte kostnader	2 499	4 018	2 257	8 774
Totalt	26 724	38 109	22 196	87 029
Selvkost FK	26 724	38 109	22 196	87 029
Innbetalt i året	27 232	38 887	17 825	83 943
Innbet. andre	0	0	5 024	5 024
Tot inntekter	27 232	38 887	22 849	88 967
Selvkostoppgjør 2015	507	778	652	1 938

Note 13 Oversikt selvkostfonds

(Alle tall i 1000)

	Selvkostfond pr avgiftsområde			
	IB 2015	2015		UB 2015
		Renter	Avregning	
Renovasjon	-5 155	-84	-652	-5 891
Vann	-5 567	-91	-507	-6 165
Avløp	-2 256	-37	-778	-3 071
	-12 978	-212	-1 938	-15 127

Note 14 Oversikt over finansiering av nyanskaffelser

(Alle tall i 1000)

Navn	2015	Egenfin.	Lån
Truck RA - Nissan	231	231	-
Nyserver DelPnr4	214	214	-
Oppgradering vasketårn	649	649	-
Reheater	1 316	1 316	-
Ristdeler FA	723	723	-
Biogassanlegg	4 916	-	4 916
Nytt kontor Per	137	137	-
NyPST Sellebakk	9 361	-	9 361
NyEco 3	4 614	-	4 614
Rørbro dampledning	1 289	-	1 289
Rør gjennom Borredalsvannet	17 255	-	17 255
Avløpsledning Råbekken 5126	-281	-281	-
	40 424	2 990	37 434

Note 15 Skatt

ESA fastslo i en dom av 27. februar 2013 at skattefritaket for norske kommuner for lovpålagt behandling av husholdningsavfall fra egne innbyggere ikke er i strid med EØS-avtalen. Videre fremkom det at en kommune i tillegg kan behandle husholdnings-

Årets skattekostnad fordeler seg på:

	2015	2014
Betalbar skatt	5 938 614	2 105 026
Endring utsatt skatt	1 615 436	-30 163 345
Årets totale skattekostnad	7 554 050	-28 058 319

Beregning av årets skattegrunnlag:

	2015	2014
Ordinært resultat før skattekostnad	19 505 949	14 347 912
Permanente forskjeller	13 374	-1 255 265
Endring i midlertidige forskjeller	2 475 544	-5 296 254
Årets skattegrunnlag	21 994 867	7 796 392
Betalbar skatt (27 %) av årets skattegrunnlag	5 938 614	2 105 026

Oversikt over midlertidige forskjeller

	2015	2014
Driftsmidler	-110 628 804	-110 898 656
Netto pensjonsforpliktelse som er ført i balansen	-3 562 833	-817 438
Netto midlertidige forskjeller pr 31.12	-114 191 637	-111 716 094
Utsatt skattefordel/Utsatt skatt (25 % for i år, 27 % for i fjor)	-28 547 909	-30 163 345

De permanente forskjeller i beregningen ovenfor er knyttet til de deler av foretakets resultat som ikke omfattes av skattereglene.

Årets endring i utsatt skatt på kr 1 615 436 består av følgende:

- 27 % av endring i midlertidige forskjeller i løpet av 2015: - 668 396
- effekt av endret skattesats på midlertidige forskjeller: 2 283 833

avfall fra andre kommuners innbyggere og/eller næringsavfall fra private virksomheter, men at denne eventuelle aktiviteten omfattes av EØS-avtalens regelverk om offentlig støtte. ESA ga Norge frist til 1. januar 2014 i forhold til å iverksette nye regler, og norske myndigheter fastsatte nye skatteregler i overensstemmelse med ESAs anbefalinger med virkning fra 1. januar 2014.

Basert på denne regelen og de tilhørende retningslinjene for hvordan dette skal håndteres, er det utarbeidet et skattegrunnlag for den relevante næringsvirksomheten i FREVAR. Dette omfatter aktiviteter knyttet til avdelingene for energigjenvinningsanlegget, deponiet samt biogassanlegget, og hvor aktivitetene ved disse avdelinger enten i sin helhet eller delvis er knyttet opp mot det som skattereglene nå omfatter.

Det ble for 2014 etablert skattemessig åpningsbalanse tilknyttet næringsvirksomheten hvor eiendeler delvis ble verdsatt basert på opprinnelig anskaffelseskost fratrukket beregnede skattemessige avskrivninger fra anskaffelsestidspunktet og frem til 1. januar 2014 og delvis ble verdsatt basert på foretatte verdivurderinger relatert til virkelig verdi på eiendeler pr 1. januar 2014 i tråd med hvordan det nye regelverket åpner for at dette skal gjøres.

Den største enkeltstående effekten er knyttet til energigjenvinningsanlegget, som skattemessig er verdsatt i henhold til innhentet verdivurdering relatert til beregnet virkelig verdi pr 1. januar 2014.

Regnskapsmessig videreføres verdier i henhold til tidligere regnskapsperioder og dette har medført at den skattemessige verdien er satt betydelig høyere enn den regnskapsmessige verdien.

Kontantstrømpstilling

	Note	2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat		19 505 949	14 347 911
Ordinære avskrivninger		19 965 165	21 294 710
Nedskrivning anleggsmidler		0	424 824
Endring i varelager		-1 184 310	-1 171 989
Endring i kundefordringer		-7 614 753	-6 230 073
Endring i leverandørgjeld		5 023 318	-11 309 122
Endring i andre tidsavgrensingsposter		-200 622	6 157 086
Endring balanseført pensjonsforpliktelse		5 464 207	-8 544 702
Endring andre avsetninger for forpliktelser		5 131 533	12 033 355
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		43 985 461	27 002 000
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	81 394
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-29 130 608	-30 507 828
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	50 000
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-29 130 608	-30 376 434
Utbetalinger av konsernbidrag		-2 500 000	-5 000 000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-21 048 860	-20 997 938
Netto kontantstrøm for perioden		-6 194 008	-24 372 372
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		74 803 797	99 176 169
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		68 609 789	74 803 797
<i>Denne består av:</i>			
Bankinnskudd m.v.	note 8	68 609 790	74 803 797
		-1	0

Østfold kommunerevisjon IKS

Org.nr. 987 952 423

Til bystyret i Fredrikstad kommune

REVISORS BERETNING

Uttalelse om særregnskapet

Vi har revidert særregnskapet for FREVAR KF som viser et overkudd på kr 11 951 899. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette særregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i særregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at særregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et særregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av særregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til FREVAR KF per 31. desember 2015, og av resultater, endringer i egenkapitalen og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold*Konklusjon om særbudsjett*

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

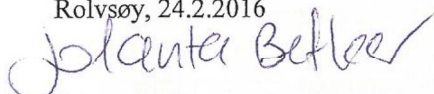
Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE)3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Andre forhold

I henholdt til H-3/14¹ skal det, i selvkostkalkylen, beregnes alternativkostnad (kalkulatorisk rentekostnad) for alle anskaffelser av varige driftsmidler. Beregningsgrunnlaget er årets gjennomsnittlige verdi av netto anskaffelseskostnad. Som kalkylerente skal det benyttes 5-årig swaprente med et tillegg på ½ prosentpoeng. Foretaket har i sine beregninger brukt faktisk betalt rente.

Rolvøy, 24.2.2016

Jolanta Betker

Oppdragsansvarlig revisor

¹ Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Intertek

Intertek

FREVAR KF har vært sertifisert siden nov. 2000

FREVAR KF Æ Fredrikstad vann, avløp og renovasjonsforetak

Postboks 1430, 1602 Fredrikstad
Habornveien 61, 1630 Gml. Fredrikstad

Tlf.: 69 35 73 00 www.FREVAR.no

Design og trykk: AKRS og HEMB

Vedtatt av bystyret 16.06.2016